

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Holyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 6 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Apponyi következetessége.

Arad, junius 19.

A Horváth Gyula főszerkesztése alatt megjelenő „Magyar Hirlap” hétfői száma érdekes két fejtegetést helyez egymás mellé. Mind a két fejtegetés a polgári házasságra vonatkozik s mind a kettőt Apponyi Albert gróf enuncziálja azzal a különbséggel, hogy az első fejtegetést 1892-ben mondta el a képviselőházban, a másikat pedig a nemzeti párt új közlönyének, a „Nemzeti Ujság”-nak most megjelent mutatványszámában.

A „Magyar Hirlap” e két beszédet egymás mellé helyezi és tartózkodik minden kritikától, bizonyára abból indulva ki, hogy a hallgatás is beszél néha és hogy a kritikát a legjobban megadja maga a nemes gróf az ő „törhetlenül következetes” politikai szerepléséről.

Mi már tegnapi vezércikkünkben foglalkoztunk ugyan Apponyinak ezen ujságírói deput-jével, de most meg nem állhatjuk, hogy a saját magunk és olvasóink multságára főbb részleteiben meg ne mertessük ezt a két „következetes” politikai enuncziációt. Ebből legjobban meg lehet itélni az Apponyi sokféle szent meggyőződését és még a látszólagos inkonzekvenziát is a sárga földig lerántó nemes grófnak pyramidalis politikai ugárándozását.

Ime a két fejtegetés:

I.

— Elmondotta Apponyi Albert gróf 1892. május 24-én a képviselőházban, midőn az Irányi-féle javaslatot elfogadásra ajánlotta.

Ha magam előtt látom azokat a nagy állami és nemzeti érdekeket, a melyek ma

már parancsalban szükségessé teszik, hogy az egyházpolitikai statusquo és a quietizmusnak politikájával szakítsunk, hogy ezen a téren a problémáknak benső összefüggését felismerjük és ne egyes szimptomáknak kuruzsoljunk; hanem a helyzetet a maga egészében iparkodjunk orvosolni, ha mondom, oly nagy állami és nemzeti érdekeket látok magam előtt, melyek ezt szükségessé teszik: felvetem magamnak azt a kérdést, hogy van-e egyetlen egy olyan respektábilis tiszteletre és figyelemreméltó érdek, mely ezzel ellenkezőnk, amely a politikai statusquot, a tovább tengetést, a messzebbmenő megoldásnak elhalasztását kívánja? Én ilyen érdeket egyetlen egyet sem találok.

Hát én azt állítom t. képviselőház, hogy a komoly és a szónak mélyebb etikai értelmében vett egyházi érdekek épp úgy követelik a lelkiismereti és vallásszabadság összes követelményeinek létrehozatalát a mi államépületünkben, beleértve a legkényesebb pontot, a családi és házassági jog reformját is, mint a hogy azt az állami és nemzeti érdekek kívánják. (Élénk helyeslés balfelől.)

Vagy t. ház, melyik mélyebb, vagy etikai értelemben vett egyházi, vagy vallási érdek kívánhatja a mostani állapot fentartását? A mostani állapot, a melyben a házassági kötelék és ezt szegyenkezve kell bevallanunk — hazánkban lazább és kevesebb tekintetben is tiszteletben részesül, mint Europa bármely más országában. (Igaz! Ugy van! balfelől!) Midőn ennek folytán az emberek házasságkötéseknek céljából változtatják vallásukat, úgy, mint az ócska kabátot, ez által vallásos érzületüknek komolyságát, hitelét ássák alá s annak erkölcsi bázisát tönkre teszik. (Igaz! Ugy van belfelől.)

A mi most nálunk van, az éppen ellenkezője annak, amit én valláserkölcsi szem-

pontból óhajtanék. Nálunk, t. ház, tulajdonképpen vallási indifferentizmus uralkodik, felekezeti féltékenységgel keverve. (Általános helyeslés.)

En pedig nem az indifferentizmusra óhajtom fektetni a békét és a kiegyenlítést, hanem ellenkezőleg erős erkölcsi bázison álló szilárd meggyőzödésekre és azoknak egymás iránti kölcsönös tiszteletére, (Zajos helyeslés a bal és szélsőbalon) és a szabadság intézményeinek megalkotására, amelyek ezt az áldástalan képet megfordítják, melyek az egymással hatalmi érdekért versengő indifferentizmust megszüntetik és ennek helyébe az egymást kölcsönösen tisztelő és testvéries szeretettel átölelő szilárd meggyőzödéseknek békés együttlétét idézik elő; ilyen intézmények megalkotása épp úgy vezet a komoly és erkölcsi értelemben vett vallási érdekeknek, mint a nemzeti és állami érdekeknek megóvására. (Zajos helyeslés a bal és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Eljen Apponyi!)

En nagyon tartok attól, t. ház, hogy azok az egyházi ellentételek, melyek ily lojalis törekvésekkel szemben mutatkoznak, sokkal inkább külső hatalmi érdekekre, mint a valláserkölcsi mély hitványnak megvalósítására törekednének. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ezek azok a szempontok, t. ház, amelyek engem vezérlelnek. Ezek azon eszmék, amelyekről én nemcsak pillanathányi bajainknak, úgy, a hogy orvoslását, hanem az egész egyházpolitikai helyzetnek állandóan egészséges tételt és a nemzetünkben ujabban mutatkozó mérgeanyagnak eltávolítását, a benső szolidaritást és a nemzeti egység minden akadályának elhárítását várom. (Élénk helyeslés balfelől.)

Ez csak benső megnyugvásomra szolgál, hogy ha azon érdekek mezején végigtekintek, melyek előttem szentek, az egyéni lelkiismeret jogainak, az egyház jogos érdekeinek, az

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Másnap.

Lázás remegéssel csapta be maga után a kocsit ajtáját. Félő gondoskodással igazított egyet a sűrű fátyolán s belépett a házba. Már esteledett, de a lépcsőházban még nem égett a gázláng. A sötétség, mely elfogta az utat, jól esett neki. Biztos lépésekben szökött fel a lépcsőn s a szemközti ajtón koozogott.

Hirtelen kinyitott az ajtó s ő besuhant. A férfi szerető gondoskodással szedte le a felsőjét, a kalapját s szóltanul fogtak kezét. Bann a szobában égett a lámpa s megkapta a parfümos meleg. Belevetette magát a hintaszékbe s odatúrta a szemét, ezeket az égő fénygolyókat, a férfira. Az nyugodtan állott ott előtte, szorongatta a kezét, melegen, szeretettel s mosolygott.

— Szeret? — kérdé.

— Edes, — felelte reá a férfi.

— A férjem mindent tud. Rögton itt lehet. Nyugalommal mondta ezeket.

— És?

— Mit fog tenni?

A férfi reanézett, mereven. Kutatta a lelkét. Mit érezhet vajjon? Igazat mondott? Hogyan tudódott ki? Szerette volna kérdezni. De hallgatott. Pillanat alatt végig czi-kaszt az agyán s múlt. Az ostendéi talál-

kozás, a bál a kisteremben, a séták, az első csók az alagutban, visszajövet. Emlékszik a lázra, melylyel ezt a fészket kereste. Az első találkozás kinos várakozására, a szerelmi felhevülésekre, az örökös bizonytalanságra, azokra a nyugtalan pillanatokra a Muzeum kávéházban, mikor egyedül, önmagába fordulva, kereste a jövőt. S most itt ül előtte az a szép asszony, ki — úgy mondják — bűnös, de maga a megtestesült vágy csábító pirral arczán, tűzben égő szemekkel s érezte a hyczintjaja illatát. Felelt:

— Semmit. Szeretem Melanie, szeretem!

— Szeret? — kérdé.

— Edes, felelte rá a férfi.

Udvariasan segitette be a vasuti kocsiba, majd maga is beszállott s megfogta a kezét. Ránézett melegen, szeretettel.

Az asszony a boldogságáról ömlengett.

Mindent feledni fognak, feledni s egyedül, egyedül egymásnak, a szerelmüknek élni. Hát feledni fog majd a világ is s boldogok lesznek. Neki joga van a boldogsághoz, eleget szenvedett. Egy utalt férj oldala mellett, kit kapzsi szülők keritettek meg, hosszú öt esztendő telt el. Ez kárpótlást kívánt. Hirtelen a gyerekeire gondolt. Es elsápadt, és azután végig simította homlokát s felkiáltott:

— Feledni, feledni, feledni!

Végigdönt a kocsiülésen s elszenderült.

A férfi szivarra gyújtott s ránézett. Hoszszu, fekete selyempillája odatapadt a puha, bársonyos arczára, melyen rózsák nyitnak. Láttá, szép ez az asszony. Azután eszébe jut a sok kinos tárgyalás, az utazás Erdélybe, az áttérés, a sok lötás-futás.

Fáradtan simította végig a homlokát s unottan szivarozott. Könyvet vett a kezébe, de nem tudta az érdeklődését a betükhöz kötni. Az asszonyt nézte s hallgatta egyforma lélegzését, keble pihegését, miközben azt kezdte kutatni, hogy mit érez most, ezek után, hogy bánja-e a történeteket, hogy van-e neki mit megbánni? Nincs, nincs, azt hiszi. Az asszony gazdag, szép és szereti. Az a három ige, melyet imád. Boldog lesz, érzi. Előre örvendett a szép velencei napoknak, a sütkérezésnek a Lidó homokjában, a Szent-Márk-téri estéknek a Flórián terraszán, a közös sétáknak az Akadémia terméin keresztül-kasul, a gyönyörű éjszakának a Hotel d'Italie erkélyén, a gondolasok szerenádjainak, a canai grande tündéri színeinek s mosolygott.

Az asszony fölébredt.

— Szeretsz? — susogja fölibe hajolva.

— Imádlak, — rebegi az asszony.

— Nem, nem, nincs igazad barátom. Nincsen jogod érzékenykedni. Bele kell törödnöd a sorsodba, türj. Könnyen teneted. A felesé-

állam és a nemzet létfeltételeinek mezején: akkor mélyebb felfogás mellett egyiknél sem találok a másikkal szemben ellentétet, hanem mindnyájuk követelményeiben megtalálom azt a harmóniát, mely csak világos látást és bátor kezét igényel, hogy megvalósítást nyerhessen. (Élénk tetszés és zajos helyeslés a bal- és szélsőbal-oldalon.)

Ezek alapján hozzájárulok Irányi Dániel t. képviselőtársam határozati javaslatához. (Szűni nem akaró helyeslés és felkiáltások balfelől: Eljen Apponyi! A szónokot számosan üdvözlik.)

II.

— Irja ugyancsak Apponyi Albert gróf az 1894. június 17-én megjelent „Nemzeti Ujság” című lap első számában.

Azon közvélemény mögött, mely most lármájával betölti az egész országot, és egyedül látszik uralkodni, van még egy másik közvélemény, melyre támaszkodhatunk.

Alkotják olyanok, akik a kötelező polgári házasságnak elvből hívei és olyanok, akik azt el nem fogadják. De közös vonásuk annak a szédülésnek visszautasítása, mely ezt a szenzácionális kérdést egész közéletünknek tengelyévé, a liberalizmus mértékévé akarja tenni és egy olyan politikának követelése, mely nemzeti életünknek problémáit objektív jelentőségük, nem pedig taktikai használhatóságuk szerint karolja föl, nem hozván áldozatul a fontosabbat a kevésbé fontosnak; a szükségeset annak, ami legfőkébb csak kívánatos; a sürgőset annak, ami halasztható.

Aggódva látták a hazafiak az utóbbi években nem egy jelét annak, hogy az annyira fontos összhang bensőségét a félreértéseknek egész sorozata fenyegeti és aggódva látják azt is, hogy a kormány egyházpolitikájának azon pontja, mely körül egyedül forog a kontroverzia, t. i. a polgári házasság kötelező formája, nem csupán akadályát képezte annak, hogy ama sajnós félreértéseket elhárítani sikerüljön, hanem a kényes helyzeteknek egész újabb sorozatát teremtette a korona és az alkotmányos életnek egyéb tényezői között, a miről az imént lefolyt válság is bizonyosságot tesz. Midőn ezt látjuk, méltán kérdezi az a közvélemény, melynek hangot adni kívánunk: érdemes-e ez a kérdés, az egyházpolitikai problémának ez a részlete arra, hogy a korona és a nemzet közti benső egyetértés megszilárdulásának útját állja?

Nemzeti konszolidációnk egyik állandó veszélye a nemzeti kérdésben rejlik. Ez a fér-

des 1848. óta soha oly akut nem volt, mint most. Két millió ötszáz ezer román ajku polgártársunk kívülről támogatott és sok helyütt tagadhatatlan sikerrel folytatott agitációnak van kitéve. A panszlavizmus nyíltan kezét nyújt a dákoromanizmusnak és szövetségre készül Ausztria nem németajku törzseivel, első sorban a magyar állami egység és azután a dualizmus ellen.

Nekünk ennél fontosabb dolgunk van; nekünk akkor, a mikor a magyar államnak összes belső és külső ellenségei döntő akcióra készülnek, a magyar társadalomnak alkotó elemeit kell egymás ellen dülő felekezeti és osztályharcra felhívunk, hogy elérjük azt a nagy célt, hogy azok is kényszeríttessenek a jegyző előtt házasságot kötni, kiknek a házasságkötés ily formájára sem szükségük, sem kedvük nincs. Ezért visszük engesztelhetetlen testvérharcba a magyart magyar ellen és csakis azért, mert hiszen az egyházpolitikai és házasságjogi reformnak minden egyéb részletét komoly harc nélkül tudjuk megoldani.

Hát kétségbe kellene esnünk a magyar nemzet hagyományos politikai józansága fellett, ha nem léteznék ama lappongó közvélemény, melyre hivatkozunk, melynek kifejezést adni hivatásunk, mely — gondolkozsanak egyesek bármiként a kötelező polgári házasság elve felett — a kérdésnek ezen pillanatban, ily előzmények után és ily módon való kihegyezését óriási politikai hibának tartja, oly politikai hibának, mely szinte kacagtató volna, ha következményeiben oly nagyon szomorúvá nem lehetne.

Es itt nem is szóltam az ország anyagi érdekei iránt mutatózó ama csodálatos közönyről, mely ennek az egészségtelen epokának egyik karakterisztikus jelenségét képezi. Nem is mutattam reá az állam kiépítéséhez szükséges reformok bizonytalan sorsára, mely az egyházpolitika tulhajtásai által teljesen dezorganizált parlamenti viszonyainkról származik. Nem mutattam rá arra a lehetőségre, hogy ezen munkaképtelenség állandó jellegűvé válhat, ha a felekezeti és vallási alapon történő pártalakítások veszélye bekövetkezik. A felsoroltak is elegendő adatot tartalmaznak annak illusztrálására, hogy mennyire beteg irányt vett egész közéletünk; mily ferde irányban fejlődött közvéleményünknek egy nagy része és mily égető szükségét képez a kijózanodás, melynek magából a közvéleményből kell kiindulnia.

Vissza kell térnünk nemzeti céljainknak, állami és társadalmi feladatainknak egységes, áttekinthető és organikus felfogásához.

Nem szabad megengedni, hogy egyesek hatalmi érdekei miatt, pártok és klikkek uralmának fenntartása céljából az ország lángba boruljon, a termékenyítő munka szüneteljen, a nemzeti gondolat háttérbe szoruljon.

Izgató szerek helyét adjunk ismét szolid táplálékot az országnak.

Már most csak arra vagyunk kíváncsiak, vajjon a nemes gróf »szolid« orvosnak tartaná-e és gyógykezeltetné-e magát az olyan kuruzslóval, a ki ma pusztító méregnek deklarálja ugyanazt a medeczinát, a mit még csak két évvel ezelőtt erőnek erejével, ostyában és folyadékban belé akart diktálni?

BELFÖLD.

Képviselői beszámoló.

Babó Emil orsz. képviselő, mint Szegedről sürgönyzik, tegnap a szegedi tanyákon több ezer választó előtt beszámolót tartott. A liberális beszéd hatása alatt a néptüntettet a polgári házasság mellett.

A képviselőház napirendje.

Egész sorát a törvényjavaslatnak veszi tárgyalások alá ma tartandó ülésében a képviselőház pénzügyi bizottsága. És pedig: az 1891. közös zárszámadás alapján Magyarország terhére mutatózó költségek fedezéséről; a sörtelés megadóztatásáról szóló törvényes határozmányok részbeni módosításáról; a törvénykezési bélyegekre és illetékekre vonatkozó törvények és szabályok módosításáról és kiegészítéséről; a képviselőművészeti kiállítási palota létesítéséről s a lóversenyeknél való üzletszerű, vagy nyilvános fogadásoknak s kölcsönös fogadások közvetítésének (a totalisateurnek) szabályozásáról szóló törvényjavaslatokat. Mind ezen javaslatok a kormány ohajtásához képest lehetőleg még a nyári szünidő előtt napirendre kerülnek a képviselőházban.

IDŐJARÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 759.6 milliméter, délután 2 órakor 757.2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 18.2, délután 2 órakor C° + 26.6. Szél iránya es ereje: reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor DN. 5. Felhőzet: reggel derült, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 1 milliméter menydörgéssel.

„ARADI KÖZLÖNY.”

1894. július hó 1-ével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Előfizetési ára:

HELYBEN:	VIDÉKEN:
Julius hóra . . . . . 1 frt	Julius hóra . . . . . 1 frt 20 kr
Julius 1-től szeptember 30-ig . . . . . 3 frt	Julius 1-től szeptember 30-ig 3 frt 60 kr
Julius 1-től december 31-ig . . . . . 6 frt	Julius 1-től december 31. 7 frt 20 kr

Egyes szám ára 5 kr.

Az „Aradi Közlöny” minden előforduló nevezetesebb politikai, vagy szenzációsabb bel- és külföldi eseményről rendkívüli kiadást ad, melyet helybeli előfizetőinek azonnal és díjtalanul kihordat.

Kérjük azokat a t. előfizetőket, kiknek előfizetésük május hó végével lejárt, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap az elküldésében fönnakadás történjen.

Nyáron az egész furdó-idő alatt előfizetőink kívánására a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha többször változtatnak tartozkodási helyet.

Az „Aradi Közlöny”-re bármely naptól kezdve elő lehet fizetni. A kiadóhivatal nyolc napig bárkinek ingyen és bérmentve küld mutatványszámokat.

Az előfizetési pénzek az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalába (aradi és csanádi egyesült vasutak palotája) küldendők.

ged szép asszony, szereted, anyagi gondok nem kiznának, irodád fellendült, s te magad lassankint helyre állasz. De le kell számolnod a tetteiddel. Meggondolatlanság volt? Az nem lehet. Ezt nem szabad mondanod. Hiszen szeretted az asszonyt. Most már ragaszkodj ehhez a gondolathoz, különben elveszted lábaid alól a talajt. Ez még megmenthet önmagad előtt. Egyéb semmi. Hiszem, nagyon keserves sors. De próbáld csak meg s képzeld magad a barátaid helyzetébe. Öszintén beszélhetek ugy-e?

— Egészen őszintén Guszti, adjon csak egy szivart! Kérlek!

— Nos, hát igen, mond csak, nincs-e igaza Viktorának, ha így gondolkozik: „Ez a fiú igen kedves, szeretetreméltó barátom. Az asszony is kedves barátónje volt a feleségemnek. Ha együtt voltunk, igen jól mulattunk. De minő kellemetlen lenne, ha szóba kerülne az asszony első férje. Még kellemetlenebb, ha beszélni kezdenének X-né hűtlenségéről. Célzásnak venné a kínos lenne a helyzet. Hát ha még tárgyalni kezdenék az esetet s valaki — öntudatlanul bár — elvetőleg nyilatkoznék. Minek tegyem ki a jour-omat ily szczenának? Veszett híremet költenék. Eh, nem hívom meg őket! Ha nem hívom meg, világos, hogy nem mehetek el hozzájuk.” Látod barátom, ez a logika hozott téged is, nődöt is, ebbe a kellemetlen helyzetbe. De ne bánd, majd csak elfeledik.

Az asszony ledobta a fejéről a csipkeken-dőjét s végigdőlt a diványon.

— Mi bánt megint? — kérdi a férfi.

— Láttad? En jól láttam. Még most is. Nem felednek! Alig hogy a kis ujját ha felém nyújtotta, mikor a páholy előtt szembe kerültünk s minő méltóságteljesen haladt el mellettem. Merő guny, minden tekintete végig korbácsol. Ó, akivel együtt töltöttem el egész ifjúságomat, Stefánie bánjék így velem?! Nem, ezt sohasem hittem volna. Hogy a többiek olyanok, az nem bánt. Ez megöl.

Fuldokolva zokogott.

A férfi idegesen járt föl s alá. Ez a sok sirás egészen kifárasztás vére hevesen keringett az ereiben. A zokogás dühbe hozta.

— Mit sirsz? Te vagy az oka mindennek. Most viseld el a sorsodat. Tönkre tette a karrieremet, legalább ne kizozz egyre a sirással. Hallgass hát. Ezzel már nem segítesz magadon. Tulajdonképp én is érzem, ah igen, érzem, de mit sem tesz, legalább látlak nyögni. Mit is ér ez a sok selyem? Ugy-e most már tudod: mi a büntetés? Hát szenvedj . . .

— En édes Istenem, de keservesen megbüntettél! zokogja az asszony.

LÁZAR BÉLA.

IDŐJÓSLÁS.

A kősponti meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Június 20. —

Változó felhőzet. — Eső. — Hőstüljedés. — Szeles.

HIREK.

Június 20. Szerda. Róm. kath. naptár: Szilvér. — Protestáns naptár: Szilvér. — Görög-keleti naptár (június 8.): Teodor. — A nap két 3 óra 52 perczkor, nyugszik 7 óra 38 perczkor.

Szabadnagyharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Poizari iskola. Földszint.

Június 23. Az arad-buzsáki ifjuság táncvizsgálma a bussáki Sonntag-kertben.

Június 23. Az aradmegyei jegyzői egylet vándorgyűlése és táncvizsgálma M. Radnán.

Június 28. Az aradi kereskedelmi akadémia végzett növendékeinek táncszestélye a városligetben.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felé indul:</i>	<i>Budapest felől érkezik:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 9.10
Nagyvárad d. e. 11.30	Nagyvárad este 8.42
Gyórvonat reggel 8.20	Személyvonat reggel 6.10
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat d. u. 3.55
Személyvonat este 9.45	Gyórvonat este 6.55
<i>Erdély felé:</i>	<i>Erdély felől:</i>
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 7.—
Soborsin d. u. 2.30	Személyvonat d. e. 11.—
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felé:</i>	<i>Temesvár felől:</i>
Vegyesvonat reggel 6.25	Személyvonat d. e. 9.44
Vegyesvonat d. e. 11.35	Vegyesvonat d. u. 3.44
Személyvonat d. u. 5.58	Vegyesvonat este 10.55
<i>Szeged felé:</i>	<i>Szeged felől:</i>
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 6.45
Vegyesvonat d. u. 4.20	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahoncz felé:</i>	<i>Gurahoncz felől:</i>
Személyvonat reggel 6.40	Személyvonat reggel 8.—
Személyvonat d. u. 5.23	Személyvonat este 6.50
Vegyesvonat d. u. 12.30	Vegyesvonat d. e. 11.43

Az óvár-tér rendezése.

Arad, június 19.

Elénk emlékezetébe lehetnek Arad város közönségének azon nagy fontosságú viták, melyek előzetes üléseken és végül a közgyűlésen foglalkoztatták a városatyákat az aradi vashidak létesítése tárgyában és ezzel kapcsolatosan az óvár-téri új városrész megvalósulása iránt.

Sikertült most megszerezni Bethlen András gróf, volt földmivelésügyi miniszternek nem rég kelt leiratát Arad város közönségéhez, melyben az eszme támogatására hívja fel a figyelmet. A közgyűlés akkor nagy többséggel fogadta el a vashidak költségeihez való hozzájárulást és az óvár-téri városrész rendezését.

Ezen városrész rendezésének ügye, mint a miniszter óhajtott is egy szűkebb bizottságnak van kiadva tanulmányozás végett, melynek Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnökielte alatt tagjai: Párecz István, tanácsnok, Virág Lajos főmérnök, Várjassy József, Bing Vilmos és Varga József törv. hatósági tagok. A volt földmivelésügyi miniszter leirata a következő:

Arad sz. kir. város közönségének.

A törvényhatóság felvirágzására nagy jelentőségű Maroshidak, a hozzavezető utak és a kapcsolatosan tervezett árvédelmi töltés létesítésével a körtöltés előtt fekvő, most még vizjárta óvártér a belváros fejlődési körébe bevonható és kiépíthető lesz.

Hogy a közönségnek ezen egészséges fekvésű tágas tér észlelésére felhasználása és mielőbbi telkesítésére irányuló törekvését a rendelkezésemre álló eszközökkel előmozdítsam, hajlandó vagyok az új városrész alapítását oly czélból foganatosítani, hogy a lakosság művelt rétegéhez tartozó, jobbára a közügyek ellátására hivatott és a velük rokon, valamint homogen elemeknek az izlésük és igényeiknek leginkább megfelelő villaszerű otthon szerzését kedvezmények nyújtásával megkönnyítsem.

Ily kedvezmények volnának: olcsó telek, az építési tervek elkészítése és bizonyos építési anyagok kedvezményes áron való kiszolgáltatása, továbbá egy oly vállalat alakítása, mely az építést a vevőre előnyös fizetési és törlesztési feltételek mellett lehetőleg úgy teljesítene, hogy a családfő elhunytá esetén az ingatlan tehermentesen szálljon át az örökösökre.

Az imént kifejtett czél megvalósítása az Óvártér átengedését követelővén, ellenértékül a családi erdőből megfelelő értékű területet ajánlok fel.

Ezen alapon, és tekintve azon fontos köz- és magán-érdekeket, melyek egyfelől Arad szab. kir. város gyors emelkedéséhez, másfelől a jelen alkalommal kedvezményekben részesítendő társadalmi osztály helyzetének javításához fűződnek, felhívom a közönséget, hogy a felvetett eszméhez elvben hozzájárulni és a birtokcsere részleteinek, valamint az Óvár-tér felosztási tervének megállapítása czéljából, egy szűkebb bizottságot választani sziveskedjék.

gr. Bethlen s. k.

— A hivatalos lapból. Ő császári és apostoli királyi Felső gróf Baworow-Baworowski Mihály Antal Viktor földbirtokosnak és szolgálaton kívüli hadnagynak a kamarási méltóságot díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— **Institoris főjegyző jubileuma.** Az aradi szintügyi bizottság — amint azt már jeleztük — megbizottakat küldött Nagyváradra, hogy a szintársulat új tagjait hallgassák meg. E czélból vasárnap érkeztek Nagyváradra Institoris Kálmán, Arad város főjegyzője és dr. Barabás Béla országgyűlési képviselő és végighallgatták a „Pálinka“-t és a „Falusia“-kat. A Falusiak előadása után Institoris Kálmán megőzói nevében a legforróbban gratulált Leszkaynak Novák Irén szerződtetéséhez, a ki egyik legtalentumosabb tagja a szintársulatnak. Elragadtatásának és elismerésének kifejezést adott a művész előtt is. Institoris Kálmán Nagyváradon időzése alkalmából ottani barátai és ismerősei ovációkban is részesítették. Arad város főjegyzője ugyanis tenorista volt és éppen harmincz évvel ezelőtt lépett fel az „Ördög Róbert“-ben először Nagyváradon, ahol akkor kedvence volt a közönségnek.

— **Arad és az új állami iskolák.** Az ezredéves jubileum alkalmából a kormány, mint tudva van, négy száz új állami elemi iskolának feállítását határozta el s ezek közül kilenczet Arad megyében szándékozik létesíteni. A közoktatásügyi miniszterium már meg is tette az intézkedéseket arra nézve, hogy ezen új iskolák az 1895. és 1896. évek folyamán szervezhetőek legyenek. Felhívta nevezetesen Várjassy Árpád aradmegyei és az új állami iskolák által érdekelt többi tanfelügyelőket, hogy az illető községekben minden felállítandó iskolára nézve külön-külön tárgyalásokat indítson s az érdekeltségtől lehető nagy hozzájárulást törekedjenek kieszközölni. A miniszter okvetlenül megkívánja, hogy az öt százalékos iskolai adót fizessék a politikai községek azon adózói, a kik felekezeti iskola czéljaira ily arányban megterhelve nincsenek, továbbá, hogy az építési telket s építés esetén a kézi s igás napszámot megajánlják sajnálataikról törvényhatóságilag jóváhagyott kötelező okiratot állítsanak ki.

— **Az aradi kereskedelmi akadémia szegény tanulóit segélyező egyesület** hétfőn tartotta meg rendezévi közgyűlését. A bray Lajos akadémiai igazgató elnökielte alatt jelen voltak Fisch Gyula titkár, Kabdebó Lajos pénztárnok, Dr. Marschall Lajos, Andrényi Gusztáv, Földes Soma, Nicora Aurél tagok stb. A bray elnök üdvözlővén az egybegyűlt tagokat, a jegyzőkönyv hitelesítésére Nicora Aurél és Andrényi Gusztáv, számvizsgáló bizottságnál André-

nyi Gusztáv, Nicora Aurél és Földes Soma, a vagyoni állás kimutatásának felolvasására Fisch Gyula titkár kéri fel. Titkár a kimutatást felolvastván, örvendetes tudomásul vétetett, hogy az egyesület vagyona 2456 frt 99 krt teszen ki, mely összeg a tavalyihoz képest közel 500 frt többletet illetve emelkedést mutat — s hogy az egyesület a lefolyt tanévben 5 tanuló részesített tandíjsegélyben. Kabdebó Lajos pénztárnoknak a felmentvény megadatván ügybuzgóságáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Majd Dr. Marschall Lajos pertoló hozzászólása után örömmel és egyhangulag fogadták el A bray Lajosnak ama fontos indítványát, hogy az egyesület, részint vagyoni tőkéjének realisabb alapokra való fektetése s gyümölcsözőbb jövedelmeztetése czéljából részint, tekintettel arra, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter már régebben elrendelte, hogy az iskolai növendékek testi és szellemi fejlesztésére alkalmas játzóterek létesítsenek, a fentérintett s kötelezett czél minél előnyösebb elérésére, különben is segítő hivatásának és intenciójának megfelelőleg 3—4 hold földterület vásároltassék meg örök áron és pedig lehetőleg közel az akadémiai épülethez, mely földterület aztán az aradi ker. akadémia tanuló ifjusága használatára a felügyelő bizottság rendelkezésére bocsáttatván, azon használatért az iskola fentartási alaptól nevezett bizottság által az egyesületnek fizetendő bérösszeg képezné azután az egyleti tőke kamatját, mely természetesen nagyobb volna az eddigi jövedelemnél, melyet a takarékpénztárban való gyümölcsöztetés után értek el. Végre a közgyűlés berekesztetvén, elnök elterjesztésével a közgyűlés a késő esteli órákban véget ért.

— **Apad a Körös.** Egész vasárnap és hétfőn délelőtt tajtékozva rohant a Körös — folyton áradva. Ugy látszik fenn a hegyeken is hosszas esőzések lehettek — s ezek dagasztották oly nagyra a máskor ilyen tájban szép csendes folydogáló Köröst. Tegnap déltájban aztán apadni kezdett egy kissé — s most már lassabban futnak a szöke habok. Apadás mutatkozott Boros-Jenőnél 90 fok és Kis-Jenőnél 20 fok.

— **Külföldi tanulmányut.** Vas Gusztáv felügyelő és forgalmi főnök az arad-csanádi egyesült vasutak igazgatóságának megbízásából hosszabb külföldi tanulmányutat tett, melyből a napokban tért vissza Aradra. Bejárta Franciaországot, Német- és Olaszország egy részét, tanulmányozva mindenütt a vasutakat és vasuti intézményeket. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy ez az ut Aradról számítva mintegy 5770 kilométert tesz ki.

— **A bokszegei eset és a képviselőház.** A képviselőház mentelmi bizottsága Horváth Gyula orsz. képviselő rágalmozási ügyében zaklatást nem lát s így a Házhoz beterjesztett jelentésében a „Magyar Hirlap“-ban Papp János bokszegei gör. kel. román esperes ellen használt állítások és kifejezések alapján megindított büntető eljárásból kifolyólag Horváth Gyula orsz. képviselő mentelmi jogát felfüggeszteni indítványozza. Papp János bokszegei papot ugyanis azzal vádolta a „Magyar Hirlap“, hogy a király vonata ellen Bokszege határában a múlt évi szeptember havában megkísérelt állítólagos vasuti merényletre tulajdonképen az ő izgatásai tüzeltek az oláhságot s ő adta meg az eszmét is, a mennyiben szept. 6-iki egyházi beszédében arról elmélkedett, hogy a királyt Boros-sébesre vivő vonatot most könnyen fel lehetne tartóztatni. Mert hát ez a király nem az oláhok királya, ez nem engedi, hogy az oláhok egyesüljenek testvéreikkel, a kik Oláhországban laknak. Azért ne is örüljenek az oláhok a király jövetelének, hanem cselekedjenek. Ha most a vonalon valami történék, meg volna bosszulva Pavei nagyváradi oláh püspök is. Ezt rágalmozásnak jelentette ki a bokszegei pap s beadta keresetét Horváth Gyula ellen.

— **Megfagyott emberek júniusban.** Különös időjárás volt a napokban. Örökös en esett és hideg szellők tették hűvössé a levegőt. De amíg nálunk az eső és hideg mérsékelték magukat, addig Bihar megye több részén Belényesen óriás viharok pusztítottak, úgy hogy a belényes-vaskóhi vasut töltése mintegy 20 méter hosszban annyira megrongálódott, hogy e miatt a Belényes és Vaskó közötti közlekedés is be lett szüntetve. Ezekon kívül magukon a havasokon is több ízben nagy hóvihar volt. Egy ilyen vihar fönn a mezíadi havasokon lepott meg három, marhákat legeltető oláht, a kik a hóvihar elől egy szikla alá menekültek. A szélőt meg is óvta őket a menedék, de a hidegtől nem. Ott fagytak meg a szikla hasadékban — június közepén. Pár nap múlva aztán arra járó pásztorok vették őket észre és hazaszállították a megdermedt embereket. A három atyafi közül kettőt nagy nehezen sikerült föléleszteni, a harmadik ember azonban megfagyott örökre. Az óriás hideg következtében megfagytak azok az állatok is, a melyeket legeltettek.

— **A Memorandum-pör a kuria előtt.** Kolozsvárról jelentik lapunknak, hogy az ottani törvényszék hétfőn küldte fel a kir. kuriához a Memorandum-pör összes iratait. A tárgyalási jegyzőkönyv hatszázötvenre és borkötésű három foliásba van foglalva. Kolozsvárott azt remélik, hogy a kuriánál egy hónap alatt elkészülnek a vádlottak semmisségi panaszainak elintézésével és a perdöntő határozattal. A fölötte kívánatos gyors elintézés annyival könnyebb, mert a kuriai előadó bíró és a szaktanács a pör anyagát régebbi fölterjesztésből jól ismerik.

— **A katonaság köréből.** A m. kir. honvédelmi miniszter rendelkezéssel Emmér Gyula 8. honvéd gyalog-ezredbeli tartalékos hadnagyának, a tiszt rendfokozatáról kért lekötésének elfogadtatott.

— **A hadsereg új lábbelije.** A katonai csizmak a gyalogságnál végső napjaikat élik. A tapasztalás azt mutatta, hogy ez a lábbeli nagyon drága jóság és nem felel meg rendelkezésének, miért is a hadügyminisztérium elhatározta, hogy lassankint kivonja a használatból, s a gyalogság ezentúl csakis fűzős cipőket fog használni. A bakancs a táborban is eltörlődik a csizmak helyét s a gyalogos a bornyuban tartalékul új fajta vászoncipőket is fog hordani, melyeknek csak alsó részei készültek bőrből. A tartalékczipő főképen arra szolgál, hogy a feltört lábu legények ebben könnyebben gyalogolhassanak. Már a múlt évi nagy hadgyakorlatok alatt is látni lehetett ezeket a vászoncipőket, melyek akkor fényesen beváltak.

— **Kitartó udvarló.** Nyalka bakakáplár volt (nem akarom mondani, hogy Takács Imrénének hívták) és szép szeretője. A múlt vasárnap azonban azt vette észre, hogy szeretője holmi „czibil“-el sétál. Kezdett benne forni valami és követte őket nyomon. A színház előtt a szerető és vetélytárs jobbraátot csinált és besétáltak Nagy Lajos sörcsarnokába. Hanem ott már kitört a büszkeség a bakából, hogy őt egy czibiligy megcsufolja. Összetűzött, persze az lett a dal vége, hogy jött a rendőr és a színteret áttették az utcára. Eközben a bámésszkodók gyűltek, mint ez ilyenkor szokás. Végre is kivált a tömegből Lengyel István és a rendőr ellen a baka pártjára állt, a melynek az lett az eredménye, hogy az őrárat csak nagy erőmegtesztéssel tudta a makrancoskodó bakát és Lengyel Istvánt, a hős védőt a torony alá vinni. Legérdekesebb a dologban az, hogy mikor a kettős viszonyt folytatott hölgytől a kapitány azt kérdezte: ki volt az a czivil, így válaszolt: Udvarlóm, már kilencz éve udvarol nekem. Lengyel Istvánt és a bakakáplárt különben átadták az illető bíróságoknak.

— **Megüresedett állás.** Az aradmegyei lovasági laktanyánál egy épület felügyelői állás jött üresedésbe: pályázni szándékozókat figyelmét felhívjuk rá.

— **A tőzsdék vasárnapja.** A budapesti dohánytőzsdések mozgalmat indítottak meg, hogy a vasárnapi munkaszünet rejük is terjesztessék ki. Idáig 400 tőzsdésnél több csat-

lakozott a mozgalomhoz, a kik ez ügyben vasárnap értekezletet tartottak, mely alkalommal egyhangu határozatképen kimondták, hogy a vasárnapi munkaszünetet a tőzsdések részére kívánják, s a zárórát azon tőzsdék részére, melyekben egyéb cikket is árusítanak 12 órára, a tisztán dohányneműek eladásával foglalkozó tőzsdék részére pedig d. u. 2 órára kéri megállapítani.

— **A karvini bányakatasztrófa.** A helyzet és a kép a nagy szerencsétlenség színhelyén még mindig változatlan. Tegnap reggel Binda és bányamérnök a Henrik-tárnába akart lehatolni. A tárna bejáratánál kis lyukat furt a szemközti oldalfalba abból a czéliből, vajon gázmentes-e már a tárna. A lyuk furása után bizonyossá vált, hogy a tárnába a tűz már elaludt, de még telve van robbanógázokkal, a mi a behatolást teljesen lehetetlenné teszi. Ennélfogva a tárna bejáratát ismét be kellett falazni. Tehát hatóságilag meg lesz tiltva heteken keresztül a tárnákba való belépés. A szerencsétlenül járt bányászok közül hét sebesültet ápolnak a kórházban, a kik közül tegnap egy meghalt, a többi hat valószínűleg felgyógyul.

— **A testi fenyítés az angol hadseregben.** Tudvalevő dolog, hogy az angol hadseregben kivételesen még szokásban van a testi fenyítés. Egy érdekes statisztikából megtudjuk, hogy 1876. július 31-től 1894. február 28-ig, azaz tizennyolcz év lefolyása alatt, a katonai hatóságok 359 esetben rendelték el a korbácsbüntetést; ehez esetek közül a tavalyiévre 46, a folyó év első két hónapjára pedig 5 eset esik. A korbácsbüntetést azok a katonák kapták, a kik lopást vagy lopási kísérletet követtek el Huszonnyolcz esetben bikacsók volt a fenyítő eszköz, a többi 331 esetben csak egyszerű korbács. A 359 elítélt közül 297-et csupán egy ízben vertek meg korbáccsal: 59-en két ízben szenvedték el ezt a büntetést; csupán öten voltak olyanok, kiket harmadszor is kénytelenek voltak ennek a büntetésnek alávetni. A korbácscsapások száma három és hatvan között váltakozik.

— **A rendőrbiztos fia.** Tóth József zentai rendőrbiztos 18 éves fia tegnap délelőtt Zentán betört özvegy Budai Istvánnéhoz és az öreg asszonyt egy hordó dongával a gyonvertes nyolcz forintját elrabolta. A gyilkost saját apja fogta el a zentai vásáron.

— **A világ legnagyobb bibliája.** A vatikán dicsekszik azzal, hogy knesei közt a világ legnagyobb bibliáját őrzi. Héber nyelven van írva és 320 fontot nyom. Három ember alig bírja czipelni. Ennek a bibliának meg van a maga története, illetőleg legendája. 1512-ben a velenzei zsidók meg akarták venni II. Gyula pápától s a biblia súlyának megfelelő aranyat akartak neki érte adni. II. Gyula nem fogadta el ezt az ajánlatot. Ha a pápának hasonló ajánlatot tennének, úgy a biblia súlyának az arany mai ára mellett közel egy millió forint értékű arany felelné meg.

— **Succi Budapesten.** A híres olasz koplaló, kiről már annyit irtak a magyar lapok, a fővárosba érkezett. Most Magyarországon akar bójtölési babérokat aratni. Nem szándékozik ugyan 30—40 napi éhségprodukeziót tartani, de két-három hetig majd elkoplal nekünk is. Alkalmos helyiséget keres, a hol szép időben a szabadban is mutogathassa becses személyét. Eredeti, hogy Succi jó husban levő alak; a tekintete réveteg és a hangja vékony.

— **Nicifor második szerepe.** Egy pár héttig, a míg a híres temesvári lottópórt tárgyalták, ország-világ tudta, ki az a Nicifor. Arva fia Nicifor Gyula a temesvári árvaházban s arról lett nevezetessé, hogy mikor a Farkas Menyhért számaint kihúzták, az árvaház őt küldte a szerencsekerékhez sőt távolították el Farkas Menyhért büntársai a fiúnak öltöztetett Telkesy Margitot állítva helyére. Azóta el is leledtek a híres árvafiu, mignem most egy szerencsétlen eset újra fölszínre hozta a nevét. Nicifor, a kitizennégy éves, szombat este a Béga partján haladt, a midőn meglátta, hogy egy Kovacsik Sztana nevű 62 éves asszony ruhamosás közben belebukott a vízbe. A fiu rögtön utána ugrott, de a fuldokló asszony oly szerencsétlenül és gyorsösen kapaszkodott beléje, hogy a bátor fiu mindkét karját lefogta s mindketten közel voltak a vízbeledüléshez. Ekkor Páva Viktor, az orfeumi vendéglős fia, elszántan szintén beleugrott a vízbe s nagynehezen si-

került a mentőt veszedelmes helyzetéből kiszabadítani. Kettőn aztán partra húzták az asszonyt, a ki eszméletlen volt, de a kinek életbenmaradása remélhető. Nicifort és bátor társát a jelenet nézői megéljenzették.

— **Pályázatok.** Fogalmazói állásra a décsi pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt; 2 mászaesküdti állásra a marosújvári főbányahivatalnál jul. 7-éig; albirói állásra a beszercei törvényszéknél 2 hét alatt; jegyzői állásra a pestvidéki tvszéknél 2 hét alatt.

GYÁSZROVAT.

† **Varjas Pálné** elhunytáról részvétellel vettük az alábbi gyászjelentést: Voditska Józsefné szül. Gruber Mária a maga, úgy gyermekei József és Karolin, veje Varjas Pál, testvérei Aknay Antal neje sz. Simon Róza és Gruber Gyula, valamint az elhunyt édes atyja Gartner Antal, kir. kincst. erdész, nemkülömben a nagyszámu rokonság nevében is, bánattal megtört szívvel tudatja, örökké felejthetetlen leánya, testvérök, neje, unokahugok és rokonuk Varjas Pálné szül. Gartner Antóniának, folyó évi június 19-én, reggeli 4 órakor, életének harminczkettedik és házasságának tizennegyedik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei június 20-án, d. u. 5 órakor fognak Kápolna-utca 1. számu házból a rom. kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyázmise áldozat pedig június 21-én, d. e. 9 órakor fog a t. Minorita atyák templomában a Mindenhatóknak bemutatni. Béke porainak! Arad, 1894. június 19.

EGYLETEK, TARSULATOK.

(*) **Az aradi gazdasági egylet** igazgató választmányja folyó évi június hó 20-án, azaz szerdán délelőtt 9 órakor Aradon a kereskedelmi és iparkamara helyiségében (templom-utca, Minorita-palota, I. emelet) ülést tart, melyre a t. választmányi tagurak ezennel tisztelettel meghívotnak. Targy: a folyó ügyeken kívül a hesseni légy-szapordása elleni intézkedések iránti javaslat. Aradon, 1894. június 17. Az igazgatóság.

TANÜGY.

Kérelem a nagyérdemű közönséghez

— Az „Aradvidéki Tanítóegylet“ tápintézete érdekében. —

Hazánk ezer éves fennállásának emlékére, a honfoglalás nagy művének méltó megünneplésére irányuló üdvös mozgalmat indítunk meg, melynek czélja: az erkölcsös nevelés előmozdításán kívül Aradmegyében és ennek környékén a kultura és közművelődés terjesztése, a magyar nemzeti szellem ápolása, gyarapítása főként az által, hogy Aradmegye és a közeli vidék szegényebb sorsu lakosainak a gyermeknevelést és az aradi iskolákban leendő oktatást lehetőleg megkönnyítsük.

Alkalmat és módot kívánunk nyújtani a kevésbé vagyonos szülők kitünő tehetségű gyermekeinek is arra, hogy szivők, lelkek és értelmők kiművelődjen, képességük, jellemük és tudományok által hazánk javának és boldogításának előmozdítására közreműködjenek, a magyar nemzetnek és társadalomnak egykor hű fiait és hasznos tagjait legyenek.

Az itt szűkebb körvonalokban vázolt mozgalom megindítására egyrészt azon tapasztalat sarkalta az Aradvidéki Tanítóegyletet, hogy sok tehetséges ifju kénytelen lemondani magasabb fokú kiképzetéséről csak azért, mivel szüleinek korlátolt anyagi helyzete — a mindinkább emelkedő drága városi tanitattás költségeit el nem bírják; másrészt pedig a lelkiismeretlen kosztadók — tisztelet és elismerés a kivételnek, nem törődve a fejletlen, ingatag növendékekkel, őt követelméi teljesítésére nem ösztönzik, tennakadás esetén nem támogatják, erkölcsét, testi és lelki épségét eléggé nem védik, s így az önjereje hagyatván, iskolai kötelezettségeinek eleget tenni nem tud, elbukik, szüleit, testvéreit, megrövidíti s nem ritkán gyászos katasztrófának lesz okozójává, mit számos szomorú példa igazol.

Ezen hátrányoknak elejét veendő főntebb érintett célt oly tápintézet felállításával óhajtuk elérni, melynek benlakó növendékei —

vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül — mérsékelt havi fizetés mellett, melynek bizonyos százaléka terményekben is fizethető — teljes ellátást nyervén, erkölcsi tekintetben is egy arra hivatott pedagógus felügyelete alatt álljanak; azonban a főfelügyeletet az Aradvidéki Tanító-egylet, mint erkölcsi testület gyakorolja.

Az intézet 24 tagból álló felügyelő bizottságának felét az Aradvidéki Tanító-egylet ez évi május hó 30-iki ülése által Aradmegye és Arad szab. kir. város kiváló egyéniségei köréből megválasztott 600 tagu szervező nagy bizottság, másik felét a tanító-egylet központi választmánya nevezi ki, előbbieket az intézet fennmaradásának idejére, utóbbiakat 3 évről 3 évre.

A felügyelő-bizottság hatásköre kiterjed az intézet külső és belső szervezésére, az anyagi és szemlémi ügyek vezetésére, a nagy bizottság által elfogadott alapszabályok végrehajtására, szóval mindazon teendők elvégzésére, melyek az intézet létesítésére, fentartására és vezetésére nézve megkívántanak.

Mint hogy azonban az intézet humánus ozél szolgálatában áll, a havi díjak minden nyereszkekész kizárásával akként állapítottak meg, hogy az élelmezés, teljes ellátás lehetőleg beszerzési árakon nyújtassék s az így is esetleg fennmaradó tiszta jövedelemből alapítványi helyek szervezethetnek szegény, de jó erkölcsű és jól tanuló növendékek ingyenes ellátására.

Azon községek és egyesek, kik 1000 forintot fizetnek le, alapítóknak tekintetnek, és jogosítvák, egy-egy növendéket félfizetés mellett felvételre ajánlani. A kik több alapítványi helyet létesítenek, azok jogosultak az alapítványi helyek számának megfelelőleg — minden egyes 1000 frtos alapítványi helyre — 1 tanuló félfizetéssel 2—2 alapítványi helyre ellenben egy tanuló ingyen, illetve két-két tanuló félfizetés mellett leendő felvételre ajánlani.

Eme szűk körvonalában kifejtett czélunk azonban csak úgy valósulhat meg, ha az erkölcsi és hazafias kihatásában oly nagy horderejű intézet létesítéséhez Aradmegye és Arad szab. kir. város, valamint a közeli vidék értelmisége, nemkülömben az egyes községek anyagi támogatásával találkozni szerencsénk lehet.

Bármely adományt hálával fogadunk, melyet — az alapítványokkal együtt — az Aradvidéki Tanító-egylet elnökségéhez kérünk küldeni.

A többször említett tápintézet egyelőre 50—60, 8—18 éves korbéli növendék befogadására tervezetnek, kik a jelentkezés sorrendje szerint vétetnek fel a felügyelő-bizottság által.

Mind ezek előterjesztése után arra kérjük a n. é. közönséget, méltóztatnák vázolt czélunkat, üdvös és hazafias törekvésünket hathatós támogatásban részesíteni, község vagyoni viszonyaihoz aránylag — 4 egymás utáni évre — 25—100 forint évi költségvetésükbe felvenni sziveskedjenek.

Arad, 1894. június 1.

BOHUS ZSIGMOND,
fővédnök.

MÁDAI MÁTYÁS,
Aradvidéki Tanítóegylet
elnöke.

(—) Tanképesítő. Az aradi állami tanítóképzőben tegnap este 6 óra után fejeztetett be a tanképesítő elméleti része. Ma reggel zenéből és tornából lesz képesítő, ezután pedig a gyakorlati tanításban szerzett ügyességeket mutatják be a tanító jelöltek. A tegnapi tankepesítőn Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, miniszteri biztoson kívül Jánosy Demján, Boros Vida, Vizer Péter és Millig József tanácstagok és jelen voltak.

(—) A zenede zárvizsgái. Az aradi zenében f. évi június hó 21, 22 és 23-án tartatnak meg az évről vizsgák, minden napon d. u. fél 5 órakor, a Krispin teremben. A program 87 számot tartalmaz. A vizsgázó növendékek névsora a következő:

Schneeberger Szeréna, Fromm Hermin, Kosztolányi Zoltán, Schneeberger Mihály, Filperger Andor, Hirsch Bertha, Kollmann Emil, Tipula Lenke, Gowrik Sándor, Klein József, Ottrubay Károly, Ploschkal Róbert Gerits Jenő, Pfrogner Francziska, Hendl Vilma, Marschal Blanka, Schmidt Miklós, Lendvai Margit, Szathmáry Mariska, Sarlot Margit, Adler Elek, Heinrich Gyula, Lamberger Károly, Riezer Vilmos, Varjassy Géza, Buchwald Juliska, Glük Margit, Szekér Fanny, Dit-

richstein Viktor, Hambek Róza, Zboray Elza, Schwartz Paula, Krez Vilma, Petrowsky Irén, Hartmann Sándor, Habereger Ella, Popovits Livia Hendl János, Tiroler Laura, Bihacsi Gusztáv, Bérczi Eta Réty Sarolta, Verbos Mariska, Cziffra Irma, Thot Irma, Thot Vilma, Morelli Ferencz, Adler Anna, Kilényi Kálmán, Hartmann Jolán, Hartmann Emma, E-Ilés Margit, Böhm Irma, Masztig Adél, Biza Irma, Knothy Blanka, Braun Janka, Wally György, Péterffy Ákos, Gaál Irén, Antalfy Mártha, Kneffel Béla, Simay Margit, br. Purcell Margit, Szathmáry Károly, Keresztes István, E-Ilés Lenke, Klein Józsa, Hajka Adél Ubl Ilona, Scherfeneder Kálmán, Kovács Vilmos Reiner Camilla, Institóris Loránd, Fischer Dávid Obetko Misi, Ratkai Margit, Saghy Emilia, Smérál Béla, Zimmer János.

(—) Térkép engedélyezés és kitiltás. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 23.964/1894. számú rendeletével a következő című térképet: „Az Osztrák-Magyar monarchia iskolai fali térképe, a vallás és közoktatási miniszter megbízásából tervezte és rajzolta Kogutovisz Manó. Kiadja Hölzel és Társa Magyar földrajzi intézete Budapesten 1894. Mérték 1: 1.000.000” az összes iskolák használatára engedélyezte s egyúttal az osztrák-magyar monarchia idegen nyelvű s régebb kiadása magyar nyelvű iskolai fali térképeinek az iskolákban való használatát megtiltotta. Ezen miniszteri intézkedést a tanítók és iskolafentartók különös figyelmébe ajánljuk.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* Rónaszéki és Barna premierje. Rónaszéki Gusztávnak, az aradi színtársulat kitűnő művezetőjének és Barna Izsónak, a talentumos zeneszerzőnek premiérjök lesz július hó végén Budapesten. Krecsányi társulata adja elő egy operettjüket, melynek czime „Nagyar huszárok Frankhonban.“

* Az 1000-dik előadás. Nem nagy ideje még annak, hogy Leszkai András, az aradi színgazgató, mint színi direktor fungál — mindössze csak harmadik esztendeje. Ez alatt az idő alatt volt sok rossz is, de akadt elég olyan napja is, mely jól beütött, úgy hogy Leszkai András nemcsak hogy meg van elégedve sorsával, de még jubilál is. Julius havában lesz az ezredik előadás azóta, hogy ő a társulat direktora. Ebből az alkalmából Leszkai András író és művész barátai bankettet akartak rendezni — a legderekabb és leggavallérabb direktor tiszteletére — de Leszkai megtudva az írói művészi körök e szándékát, eleve figyelmeztette őket, hogy a jubilaris bankettet maga kívánja rendezni.

* Az aradi színház új naivjáról. Novák Irénről, a „Falusiak“ előadása alkalmából — melyet az aradi színiügyi bizottság kiküldött tagjai is megnéztek — ezeket írja a „Nagyvárada“:

Egy naiva, a ki végre sem nem nyafog, sem nem poseol, hanem mosolyog, ugrándozik és kedélyének szivárványos színeivel elkápráztat bennünket, úgy a hogy azt az életben is teszik azok a gyönyörűséges kis bakfischleányok. Evvel a közvetlenséggel, keresetlen egyszerűségével és szívből fakadó természetességével a sajnos, kisszámú publikumot valószággal extázisba hozza ez a kicsiny gyermekleány. Büszke lehet a tegnapi sikerre, mert biztosítékát képezi az ő művészi jövőjének.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Vásott inasgyerek. A legkalandosabb és legfurább ötletek rendszeren a suszterinasoktól szoktak származni, hanem Kosch Lajos aradi cserepező inas ötlete sem volt a legutolsó. A háztetőn dolgoztak, mikor Koschnak eszébe jutott a telefon sodronyokat összevissza kötözgetni, úgy annyira, hogy azon vonalokon pár napig szünetelt a közlekedés. Ezért a csinyért 7 napot és 5 frt pénzbírságot kapott a tegnapi végtárgyaláson.

§ Hamis kutyák. Özv. Kurunczy Jánosné, m.-pécskai lakos tanyáján nagyon hamis két komondor volt, melyek szabadon jártak-keltek. Talán a fátum vitte Fanbje Aron béres gyereket oda az udvarra, épen mikor mormogó kedvükben voltak a kutyák. Neki is ugrott mindkettő és csuful összemarták a szegény gyereket. A tegnapi végtárgyaláson özv. Kurunczy Jánosné 15

forint fő és 5 forint mellék bírságra ítélte a törvényszék.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 19. (Saj. tud. táv.) A képviselőház ma délelőtt 11 órakor Bánffy Dezső b. elnöklete alatt rövid ülést tartott, melyen harmadszori felolvasásban is megszavazta az orosz kereskedelmi egyezményt és Horváth Gyula, Sima Ferencz, Perczel Dezső és Szapáry László gr. mentelmi jogát felfüggesztette.

Holnap tizenegykor ismét lesz ülés, melynek tárgya bizottsági tagok választása lesz.

A munkaprogramm.

Budapest, június 19. (Saj. tud. táv.) Wekerle tegnap Horánszky kérdésére azt a feleletet adta, hogy a munkaprogrammra vonatkozólag majd csak egyik közelebbi ülésen fog felelni. A felelet elhalasztásának oka egymagában abban keresendő, hogy a kabinet a közel jövő kormányzasi és törvényhozasi működésében a főrendiház legközelebbi házasságjogi tárgyalása az irányadó. Arra az esetre, ha a javaslatot a főrendek megszavazzák, a kormány munkaprogrammja már készen van és azt azonnal a Ház elé is fogja terjeszteni. Abban az esetben azonban, ha — ami csaknem ki van zárva, — a javaslatot másodsor is elvetnék a főrendek, akkor természetesen a kormány munkaprogrammja némileg változik, amennyiben a legközelebbi teendő a javaslat harmadszori tárgyalása lenne.

Döljön el a kérdés így, vagy úgy, a Háznak Wekerle a legközelebbi ülészak egyikén mindenképen előterjeszti a jövő munka-programmját.

Komócsy József †.

Budapest, június 19. (Saj. tud. távirata.) Komócsy József, a hírneves író, ma délután két órakor meghalt 58 éves korában. A napokban egy rozsdás késsel vágta a körmét, miközben ujját is megvágta s az így keletkezett vérmérgezés következtében elhalt. Halála általános részvétet keltett, temetése 21-én lesz.

A magyar államvasutak forgalma.

Budapest, június 19. (Saj. tud. távirata.) A „Budapester Correspondenz“ értesülése szerint május hóban is szaporodott a magyar államvasutak vonalain a múlt évhez képest a személyforgalom 18,500 utassal, a mi 197,200 frt több bevételt eredményezett. Ez év első öt hónapjában a személyforgalom utáni bevételi többlet nagyobb egy milliónál.

Lukacsli nem szökevény.

Kolozsvár, június 19. (Saj. tud. táv.) Lukacsliuról azt híresztelték, hogy megszökött. E hír valótlannak bizonyult, amennyiben a jeles mártir ma megjelent a Tribuna-bünpör tárgyalásán nejevel együtt. A pört különben elevülés miatt hivatalból beszüntették.

Pusztító árviz.

Komárom-Csalóköz, június 19. (Saját tud. táv.) Gutára ma hajnalban egy század katonaság ment árvizmunkálatokat teljesíteni. A víz az ármentesítő társulat védgátját áttörte és Szimő, Ketegfalu, Martos-Guta községek határait ellepte. A vetések viz alatt vannak. A nép nem akar se-

gitséget nyújtani a védgátaknak védelmére, s emiatt karhatalommal szállítják őket a veszedelem színhelyére.

A megáradt Visztula.

Krakó, június 19. (Saj. tud. távirata.) A Visztula rohamosan megáradt és a gátat áttörte. Wolowice községben 150 ház van víz alatt; a vízzel elárasztottaknak gözhajón visznek élelmiszert.

Elfogott orosz író.

Sofia, június 19. (Saj. tud. táv.) Jakobson író Ruszcsukban elfogták, és titokban Sofiába hozták Oroszországnak kiszolgáltatandó. Jakobson szerzője egy műnek, mely leleplezi az Oroszok titkos működését a Balkán felszigeten.

Herz Kornél a bíróság előtt.

Páris, június 19. (Saját tud. távirata.) A rendőri büntető bíróság Herz Kornélt július 27-ére megidézte zsarolás miatt.

Uj hadi kikötő.

Odessa, június 19. (Saj. tud. távirata.) A kormány most már végleg elhatározta, hogy a Sebastopoli kereskedelmi kikötőt Theodosiába helyezi át és Sebastopolt jövőben kizárólag hadi kikötőnek használja.

A pétervári angol nagykövet.

Pétervár, június 19. (Saj. tud. táv.) A pétervári udvarhoz kinevezett új angol nagykövet még e hó folyamán fogja a csárnak ünnepélyes kihallgatásban megbízó levelét átadni.

Uj orosz kereskedelmihajók.

Pétervár, június 19. (Saj. tud. távirata.) Az orosz kereskedelmi flották legközelebb négy új kereskedelmi hajóval gyarapítják. Egy köztük, az „Eskimo“, Franciaországban rendeltetett, míg a többi háromat „Korea“, „Tschuntcha“ és „Alexander Newski“-t Angliában építették. A négy hajót nemsokára átadják a forgalomnak.

KÖZGAZDASÁG.

Uj-aradi heti gabnavasár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, június 19.

(S. ss.) A vetések állásáról vidékünkrol, de a külföldről is, újból kedvezőbb hírek érkeztek s mivel most nálunk csupán a vetések állásától függnek a gabnáárak, természetesen az árak ismét csökkentek.

Vételkedv egyáltalában nincs s malmaink rendkívül tartózkodók, mert lisztkészletük óriási s az eladás, kivitel pang. A sürgető kínalat és vevőhiány következtében a buza ára egyelőre 10 krral csökkent. A nyomasztó helyzet erősen érezhető piacunkon. — Az eladók és vevők még csak reménykedni sem mernek, hogy változás álljon be. — Csupán a tengeriben volt egy kis élénk üzlet a múlt heti nagyobb exportálások következtében. Az ár néhány krajczárral javult. Hogy nagyobb áremelkedés nem történt, azt egyedül a Romániából érkezett tekintélyes hozatal s ennek következtében a budapesti gabnapiac bágysága okozta.

Más gabnaneműek jelentéktelen kínalattal, az árpa 20 krral magasabb áron kelt. Z a b és r o z s a n á l az árak (névlegesen) változatlanok.

A mai hetivásáron eladatott:

b u z a: 300 mmázsa 6 frt 10—6 frt 25 krrig.

t e n g e r i: 100—150 mmázsa 4 frt 15—4 frt 35 krrig.

r o z s: névleg jegyeztetik: 4 frt 50—4 frt 60 krrig.

á r p a névleg jegyeztetik: 5 frt—5 frt 10 krrig.

z a b névleg jegyeztetik: 5 frt 60 kr.

— Uj marharakodó állomás. Az aradi és csanádi egyesült vasutak vonalán fekvő Bánkut állomás marharakodó állomásul engedélyeztetett.

— Bortermésünk 1893-ban és az idel szüreti kilátások. Tegnap jelent meg a hivatalos statisztikai összeállítás Magyarország bortermeléséről, melyből látjuk, hogy a borászat rövid pár év alatt mennyire hanyatlott. 305,636 hektárnyi területről csak 100,212 hektoliter bort szűrtek a magyar korona országában, s a borok mennyiségéből tisztán az anyaországra 939,987 hektoliter esik; 1892-ben 796,560 hektoliter. A nagymérvű hanyatlást a filloxera és peronoszpora idézték elő; ugyanis 1891-ben Magyarországon az összes szőlőből 20-32% szőlő volt filloxera-lepett s 56-98% peronoszporas. Már 1892-ben 23-31%, illetőleg 67-05%, míg 1893-ban a filloxerás szőlő kitett 24-72%ot, a peronoszporás 68-01%ot. Horvát és Szlavonországban filloxera még nagyobb mértékben pusztít, a mennyiben ott, a szőlőterületből már 47-05% filloxerás, viszont azonban a peronoszpora még nincs annyira elterjedve, mint Magyarországon 44-53%-nyi. A peronoszporás terület Horvátországban 44-53% volt. Magyarország (az anyaország) szőlőterülete 1892-ről 1893-ra 22,696 hektárral csökkent, noha a Duna-Tisza közén meglehetősen emelkedett a szőlő kultúra s most az összes szőlőterület 226,135 hektár.

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi június hó 18. Hízott sertésárak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 klgon felüli súlyban) 43.5—44. krig. Öreg közep (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 44.—44.5 — krig. Fiala nehéz (pkint 320 klgon felüli súlyban) 45.5—45.5 krig. Fiala közep (pkint 251—320 klg. súlyban) 44.5—45 krig. Fiala könnyű (pkint 250 klg. terjedő súlyban) 44.—45. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) 43.5—44.5 krig. — Közep (pkint 220—280 klg. súlyban) 44.—44.5 krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő súlyban) 43.5—45. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli súlyban) 44.—45. krig. Közep (páronként 220—260 klg. súlyban) 44.—44.5 krig. — Könnyű (páronként 220 klg. terjedő súlyban) 43.—44. krig. Sertésárak: Nehéz (páronként 15-én volt készlet 185,845 drb. 1894. június hó 16—17-én felhajtott: 5969 drb. 1894. június 17-én elszállított: 3268 drb. 1894. június 18-án maradt készletben 188,546 drb. — A hízott sertésüzlet irányzata: Geendes.

Szeszűzlet.

— Június 19. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 54.25, kicsinyben 54.75 hordó nélkül, per 100 liter % beáértve 30 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, június 19. d. u. 5 óra.

Gabona	Állás	Irányzat	100 kilogramm frt
B u z a	bánási	lanyha	7.10—7.55
	szászvidéki	„	7.15—7.55
	pestvidéki	„	7.10—7.55
	fehérmegyei	„	7.10—7.55
	bácskai	„	7.20—7.60
észak-magyarországi	„	„	„
R o z s	—	szilárd	5.95—5.20
Á r p a	takarmány	csend.	„
	égetni való	„	„
Z a b	—	szilárd	6.65—7.—
T e n g e r i	bánási	szilárd	„
	másnemű	„	4.75—4.80
K á p o s z t a - r e p o z e	—	lanyha	„
K ö l e s	—	csend.	3.80—4.25
S z e n t g e r g e l y e s h a l l i t o s	B u z a	tavasza 1894	szilárd 7.10—7.12
	„	június 1894	„ 7.—7.05
	„	őszre	„ 5.45—5.47
„	T e n g e r i	május-június 1894	szilárd 4.76—4.77
„	„	szept-október 1893	„ 4.78—4.91
„	Z a b	Budapest sz. tavasza	szilárd 5.75—5.77
„	„	Budapest sz. őszre	„
K á p o s z t a - r e p o z e	—	aug.-szeptember 1893	lanyha 9.80—9.90

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktözsden.

Budapest, 1894. június 19.

Magyar aranyárjádék 4%	120.50
Magyar koronárjádék 4%	95.—
Magyar arany 4 1/2%	127.—
Magyar ezüst 4 1/2%	101.75
Magyar keleti vasut 1876.	124.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyereséménysorsjegy kölcsön	149.50
Tiszazabályozási és szegedi kölcsön	142.25
Osztrák papírjádék	98.15

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Gurahonczl viz. Több oldalról hozzánk intézett azon kérdésre, hogy hol szereshető be gurahonczl ivó viz, tudatjuk, hogy ezen viz rendszeres kiszolgáltatása iránt Kovács Gyula urhoz, az arad csanádi vasutak anyagkezelőség vezetőjéhez kell fordulni.

Laius (Arad) Hogy miért van mostanában oly abnormis időjárás, azt némileg megmagyarázza az alábbi föltevés: Nehány nap előtt egy újdonság jelent meg a lapokban, melyre az olvasók kevés ügyet fordítottak, a mely pedig a tudósok állítása szerint az ön kérdésére megadja a választ. Egy óriási nagyságu üstökös ugyanis oly közel vonult el a nap előtt, hogy az üstökösnek egész tömege szinte horzsolta a nap felületét. Ha már most figyelembe vesszük, hogy az üstökös hőmérséklete körülbelül 159 fok a fagyponot alatt, ugy könnyen elképzelhetjük, hogy egy nagyobb-fajtájú üstökös, melynek farka több millió kilométerre terjed, a nap tözsomszédságába érve jelentékeny lehűtheti azt az életet árasztó tüzesgolyót. Az üstökösnek a nap előtt való elvonulása körülbelül tíz napig tartott s ez alatt az idő alatt nem csak hogy elfogta tőlünk a napsugarakat, hanem tetemesen le is hűtötte azokat. Ha ez a föltevés áll, és ha csakugyan egy mennyei „lézengő ritter“ okozta a földön szerte uralkodó zenebonát, ugy alapos reményünk lehet rá, hogy néhány nap múlva megszabadulunk ettől a kellemetlen időjárástól, mivel a szóban forgó üstökös már tíz nap előtt elvonult a nap mellől.

B. T. (Arad.) Az ön által írott és hozzánk beküldött versek értékét túl méltóztatik becsülni. Eszünkbe jut egy adoma. Hallgassa meg csak. Egyszer egy kiadó levelet ír egy poétának, tudatva vele, hogy a nála deponált verses-könyvei mind elfogytak. Mellékelt is leveléhez 100 frtot, mint a költőt illető osztályrészt. A poéta ambícióját azonban menten lehűtötte a levél utóirata, mely ezt a lakónikus kijelentést tartalmazta: „N. B. ! Az üzletem leégett, a benne volt könyvek, papírok — biztosítva voltak.“

LÉGTÜNETHI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	L é g n y o m á s milliméterekben		H ő m é r s é k l e t C°	
	legmagasab	legalantabb	legmagasab	legalantabb
Jun. 9	762.6	760.1	22.1	9.0
„ 10	64.3	60.9	22.6	8.8
„ 11	59.3	52.8	27.3	12.0
„ 12	50.0	50.7	19.7	12.8
„ 13	57.9	54.2	18.0	10.0
„ 14	57.8	56.0	21.1	7.8
„ 15	57.3	54.6	18.5	8.9

Hó és nap	S z é l		Felhőzet	Észrevétel
	iránya	erőss.		
Jun. 9	N.	5	félborult	—
„ 10	DN.	4	derült	—
„ 11	DN.	5	félborult	5.6 este esik
„ 12	N.	5	borult	2.9 napközben esett
„ 13	N.	6	félborult	—
„ 14	EN.	4	félborult	—
„ 15	EN.	6	borult	0.9 délután esett

POSGAY LAJOS dr.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Június 19. —

Fehér Kereszt szálloda: Kornfeld József kereskedő, Prága.

Három Király szálloda: Bosnyák Imre birtokos, Holdméses. Verik János birtokos, Dombiratos. Fekete János birtokos, Dombiratos.

Arany Kulcs szálloda: Illés Izidor földbirtokos, Foth. Banner Gyula czukorgyári tisztviselő, Mezőhegyes. Sarapatka Arthur czukorgyári hivatalnok, Mezőhegyes. Polcza János tisztviselő, Lippa. Papp Antal gépész, Seprős. Znak Laura keszirmő, Szepes-Remete.

Vasuti szálloda: Weisz Mór kereskedő, Budapest. Krimmer Miklós főpinczér, Bécs. Serb Gerasim községi jegyző, Nagy-Pél.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Nemez és szalmakalapok.

Czérna és selyemkeztűk harisnyák és nyakkendők.

Utazó és kézi kofferek.

Kilényi C. és Társa

Arad Andrassy-tér 20. (Aréna épület.)

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönségnek valamint nagyrabecsült vevőinknek b. figyelmébe ajánlani a

nyári idényre

érkezett nagy választékú divat újdonságainkat veylok, francia batiztok, szatínok és detainekben, melyeket

olcsóbban mint bárhol

árusítunk el.

Nemkülönbön ajánljuk nagy raktárunkat a legjobb gyártmányú vásznak, chiffonok, csavasz, cselvat és asztalneműekben.

Midőn az eddig irányunkban tenusított b. pártfogásért köszönetet mondunk, kérjük ezt a jövőben is föntartani, miért is mint eddig is szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa
a „kék golyó“-hoz.

Nap- és esőernyők.

Azok kik ismerik

Dr. Defaut

labdacsait Párisból,

nem kének azokat igénybe venni, midőn arthrosisok ezen

hashajtó s vértisztítónál

sem rossz ízű, sem fájdalomtól, sem más kellemetlenségtől nem tartanak, mert ellentétben más hashajtókkal nem kell mellette diétát tartani, sőt ezen labdacok akkor hatnak gyökeresen, midőn jó tápláló, egészséges, vagy erősítő italokkal vétetnek be. Foglalkozásunk szerint azon órák választhatjuk, mely leginkább inyünkre van. A hashajtás által előidézett gyengeség a táplálék által ellensúlyoztatik, s így ismételtetjük a hashajtó szükség szerint. Egy doboz ára (25 drb) frt 1.50. Egy doboz ára (50 drb) frt 2.50. Kapható Budapesten.

TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszerárbeszerítő és kiskereskedő.

jogok és köteleességek állanak fenn — írásbeli szerződés kötendő, amely hatóságilag láttamozandó.

Szénát vagy gabonaneműeket a földekről éjjel, csupán a közeli tanyákra szabad hordani. Dinnye vagy kukorica földek őrzése céljából készült kunyhók közelében lábas jószágot vagy majorságot tartani nem szabad.

Erdő vagy learatott gabona közelében tüzet rakni tilos.

Szalmás gabonának nyomtatás végett a város területére való behordása meg nem engedtetik.

Fahidon 4000 kilogramm elegy súlyt meghaladó mozgonyok csak akkor szállíthatók, ha erről 48 órával előbb a városi mérnöki hivatalnak jelentés tétellett.

Cseplőgépeket csak képesített gépészek és fűtők kezelhetnek, kiknek tiltva van szolgálatuk közben szeszes italok élvezése, továbbá a gépfelügyelő személyes felelőséggel tartozik, hogy a gép körül ittás emberek alkalmazását ne nyerjenek. A cseplőgép tulajdonos a gép működése színhelyén vérelállító szereket u. m. tannint (csersavas por) sósavas vasoldattal telített vattát vagy tégést és jodoform gazet nyomfoltokat, sebkötőket és főleg rugmégza polját (gummi polját folytonosan kéznél tartani, a gép körül foglalkozó munkások szűk és testhez simuló ruházatáról és arról gondoskodni köteles, hogy sebesülés esetén sérült az első orvosi segílyt mihamar megkapja.

Pernyáva, Sága és Gáj külvárosokban, a Poltura városrészben a takarmány egy boglyában vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya vagy kazal és az ezt környező épületek között legkevesebb 20 méter üres tér marad.

Pernyáva, Sága és Gáj külvárosokban vagy a Poltura városrészben egy-egy telekre a takarmányból több boglyát vagy kazalt csak az esetben lehet rakni, ha ugy az épületek valamint az egyes boglyák és kazalok között legkevesebb 20 méter ürestér hagyható.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala 1894. évi június hó 15-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

99109 | 1894.

Hirdetés.

A n. m. m. kir. belügyminister urnak 39215/94. p. a. kelt körrendelete nyomán ezenel közhírré tételtek, hogy addig is, mig az ásványolajok szállítása és tartása megfelelő újabb körrendelettel rendeztetnék, az e tárgyban 1870. évi 2970. sz. a. kiadott belügyminist. körrendelet 9. §-a ideiglenesen ezennel következőkép módosittatik.

Oly minőségű kőolaj, mely legalább is 21 C° lobbanási ponttal bír, világítási célokra megszorítás nélkül forgalomba hozható, oly minőségű kőolaj pedig, mely 21 C° foknál alacsonyabb hőfoknál lobban, forgalomba csak úgy hozható, ha az edény külsőleg szembetűnő helyen jól látható és világosan olvasható letörülhetlen betűkkel: „tűzveszélyes“ jelzéssel van ellátva.

Azon kereskedők, kik ily kőolajat a kö-

zönység részére kicsinyben árusítanak, a közvetlen eladásra készletben tartott ily petroleumot csakis oly tartályokból szolgálhatnak ki, a mely tartályok a fenti módozat szerint „ezen petroleum tűzveszélyes“ jelzővel vannak ellátva. Ugyanezen jelzéssel látandók el azon kis tartályok is, a melyekben a kereskedők a vevőnek házához szokták a petroleumot szállítani; ha pedig ily petroleum a vevő által hozott edénybe méretik, köteles a kereskedő az edényre minden egyes esetben az említett hasonló felhívással ellátott vignettát ragasztani.

Megjegyzendő, hogy a 21 C° fok minimumnak meg nem felelő petroleumnak forgalomba hozásánál az idézett rendelet 10. §-ában foglalt óvszabályok szigorúan betartandók.

Arad, 1894. június hó 14.

A városi tanács.

1265/1894. pm.

578. 1-3.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál egy 1155 frt fokozatos előléptetés esetén pedig 1000 frt évi tisztí fizetéssel kapcsolatos pénztári ellenőr állás választás útján betöltendő lévén, azokat akik ezen állást elnyerni ohajtják s az 1883. évi I. t.-cz. 18. §-ban megszabott minősítéssel bírnak, ezennel felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám a f. é. július hó 10-ig bemutatassák.

Arad, 1894. június hó 8.

Salacz,
kir. tanácsos,
polgármester.

231 | 894. g. sz. u.

1-*

HIRDETMEY.

A városi színház-épület déli bérházának 1-ső emeletéa levő 3. sz. jelenleg Simonyi Lajosné urnő által birt és 6 utcazi, 1 elő, 1 cselédszobából, konyhából s kettős kamarából álló lakás f. é. május hó 1-től kezdve bérbeadó. A bérbevétel iránt a gazdasági szék elnökénél lehet jelentkezni

Arad, 1894. május 25.

Arad sz. kir. város gazdasági széke.

Figyelmeztetés.

Az ezen lapban folyó évi június 3-án a cs. és kir. 7. hadtest csapatjai részére szükséges széna, szalma részint zab és kenyér szállítására vonatkozólag megjelent hirdetményre ezennel figyelmeztetik.

Hivatkozással a f. é. május 21-én kelt Temesvárer Zeitung, Délmagyarországi Közlöny, Neue Temesvárer Zeitung, Der Südungarische Landwirth, Aradi Közlöny, Szegedi Híradó és Nagyvárad című lapokban foglalt hirdetményre még különösen kivált a temesvári, aradi, nagyvárad, debreczeni és nagyikindai államosokon való a községeket és mezőgazdákat érdeklődő széna kiszolgáltatására utaltatik. 544. 1-2.

A cs. és k. 7. hadtest intendánsága.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy Csaba állomásunkon f. hó 21-én reggeli 9 órától kezdve a vonalunkon kézbesíthetlenné vált áruk és feleslegzet képező tárgyak nyilvános árverés útján eladatni fognak; nevezetesen: kalmuk, ozukor, butor, cognac, bor, pálinka, essentia, festék, vasáru, kőcz, lámpa, gyufa, gabona söpredék, stb. stb.

Ezen árverésre a t. cz. közönség tisztelettel meghívatik.

Aradon, 1894. június hó 18-án.

Az üzletvezetőség.

7962 | kh. 1894.

Hirdetmény.

Az aratási idő közeledtével az ide vonatkozólag fennálló törvényeink és szabályrendeletünk alapján a lakosság érdekeinek megóvása céljából szükségesnek látom a következőket újból is közhírré tenni:

Mezei munkára csak cselédkönyv vagy községi bizonyítványval ellátott egyének fogadhatók fel s velük — amennyiben kölcsönös

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtokon mintegy 2300 q. jó minőségű ó-zab beszerzése vált szűk ségessé.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik ezen zab mennyiség szállítását egészben vagy részben elnyerni ohajtják, hogy 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlataikat a szállítandó zabból vett mintával együtt, ehó 30-ig nyujtsák be alulirott igazgatóságnál, hol a részletes szállítási feltételek is megtudhatók.

Mezőhegyes, 1894. jun. 15.

A mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtok igazgatósága.

Aláírási felhívás

a Tarnóczy tűzoltó-szer- és gépgyár-részvénytársaság ujjonnan kibocsájtott részvényeire.

A Tarnóczy-féle tűzoltó-szer és gépgyár-részvénytársaság, mely 1891. év óta áll fenn és eddigelé 500,000 frt alaptőkéje után az alapszabályszerű leírások és tartalékalapjának megfelelő dotációja mellett részvényeinek évenként 6 frt osztalékot fizetett, mi 6% kamatozásnak felel meg, 1894. évi június hó 17-ik napján tartott közgyűlésén elhatározta, hogy jövőre tüzi fecskendők, tűzoltószeresek, sárgaréz-, réz-, aczélárak gyártásán, továbbá viz-, gáz- és villamvezetékek berendezésén és szakmájába tartozó melléküzletek folytatásán kívül gazdasági, valamint szerszám- és munkagépeknek nagybani gyártását a vállalat munkakörébe fölveendi és gyári telepén egy nagy vasöntődét is állit föl.

E czélból az alaptőkének két millió forintra való fölemelése közgyűlésileg elhatároztatván, az ujonnan kibocsátandó 15,000 drb 100 forint névértékű bemutatóra szóló részvényekre nézve ezennel nyilvános aláírás hirdettetik a következő feltételek mellett:

1. A 100 frt névértékű bemutatóra szóló részvények kibocsátási ára részvényenként **110 forintban** határozatik meg, melyből **részvényenként 10 frt a tartalékalapra fordittatik.**
2. A részvények aláírása alkalmával, vagy legkésőbb f. évi június hó 26-ig bezárólag **a Budapest VIII. IX. X. ker. takarékpénztár részvénytársaságnál Budapesten** vagy ezen intézet által meghatározandó fizetési helyeken **részvényenként 30 frt fizetendő.**
3. A további befizetések ugyancsak a Budapest VIII. IX. X. ker. takarékpénztár részvénytársaságnál következőleg eszközleendőek:

a) 1894. augusztus	1-én részvényenként	30 frt
b) 1894. szeptember	1-én	25 frt
c) 1894. október	1-én	25 frt

A befizetésekről ideiglenes tértvények szolgáltatnak ki, melyek az utolsó részletfizetés alkalmával társasági részvényekkel fognak kicseréltetni.

4. A régi részvényesek minden egyes részvény után ugyancsak 110 frt kibocsátási árban és a fenti feltételek mellett egy-egy újabb részvényre tarthatnak igényt, de kötelesek e részbeni elővételi jogukat 1894. évi június hó 21-ig bezárólag gyakorolni és e czélból részvényeiket a folyó szelvényekkel együtt lebélyegzés végett a Budapest VIII. IX. X. ker. takarékpénztárnál a fenti határnapig bemutatni, mert ellen esetben e részbeni joguktól esznek és a fennmaradó részvények az új aláíróknak adatnak ki. Az új részvényesek az 1894. évi osztalékban a régi részvényesekkel egyenlően részesednek.

5. **A részvényaláírás zárhatáridejéül 1894. évi június hó 26-ik napja tüzetik ki.**

6. Tuljegyzés esetén az igazgatóság fenntartja magának a jogot a feles aláírások tetszés szerinti leszállítására.

Ezen feltételek értelmében kibocsátott részvényekre 1894. évi június hó 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25. és 26-án jegyezni és egyuttal a befizetéseket teljesíteni lehet Budapesten, a Budapest VIII. IX. X. ker. takarékpénztár részvénytársaságnál Budapesten, üllői-ut 2. szám

az aradi pénzüntézetek utján.

Kelt Budapesten, 1894. évi június hóban.

602 2—5

A Tarnóczy tűzoltó-szer- és gépgyár-részvénytársaság:

Dr. Rosenberg Gyula s. k.

Kossuth Ferencz s. k.

ügyvéd, mint jegyző.

elnök.